

кредиторською заборгованістю повинне бути одним із пріоритетних для кожного суб'єкта господарювання: з одного боку, це створить запобіжний механізм щодо стрімкого зростання зобов'язань та його впливу на економічну безпеку підприємства, а з іншого – дозволить отримати максимальний ефект від використання залучених ресурсів.

На основі проведеного дослідження отримано такі результати:

1. При організації первинного обліку розрахунків з іншими кредиторами запропоновано формувати графік документообігу, оскільки ці облікові операції здійснюються виконавцями в різні періоди. 2. Виокремлено систему факторів, що впливають на ефективність управління кредиторською заборгованістю та організацію її обліку. 3. З метою забезпечення дієвого механізму регулювання розрахунків підприємства з контрагентами запропоновано згрупувати заборгованість, що виникає під час реалізації розрахункових відносин між діловими партнерами, за найбільш вагомими класифікаційними ознаками.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бродська І. І. Ефективність управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства: обліково-аналітичний аспект / І. І. Бродська // Економічні науки. Серія: Економіка та менеджмент. – 2012. – Вип. 9(2). – С. 75–81.
2. Скрипка А. Р. Значення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками для управління підприємством / А. Р. Скрипка // Економічні науки. – 2010. – № 14. – С. 88–90.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ

Н. С. Жуган

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», магістр*

А. І. Мілька

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
к. е. н., науковий керівник*

Баланс – це не просто складова методу бухгалтерського обліку, його елемент; це найважливіший документ бухгалтерської звітності, суттєве джерело інформації для управління, плануван-

ня, організації виробництва, нормування, аналізу, контролю. Баланс є обліковою категорією, синтезом облікових записів, а тому його треба вміти читати і критично оцінювати з погляду змісту, будови, раціонального використання даних.

Вважаємо, що перший етап розвитку балансу розпочався ще в стародавні часи. Так, О. Р. Сьоміна стверджує, що матеріальні баланси широко використовувалися у Стародавньому Китаї для забезпечення контролю за рухом і збереженням цінностей [1, с. 45].

Другий етап розвитку балансу розпочався з моменту появи подвійної бухгалтерії в містах Італії. Вважається, що слово «баланс» вперше зустрічається у фінансових звітах у 1427 р., хоча деякі вчені ведуть мову про появу балансу лише в звіті банку Медічі за 1495 рік [1, с. 53].

Третій етап розвитку бухгалтерського балансу пов'язаний з появою новоіталійської форми. Зокрема Ф. Гаратті запровадив розмежування рахунків на синтетичні й аналітичні, причому аналітичні рахунки велись в окремих допоміжних книгах. Операції з первинних документів відображалися в журналі хронологічних записів, потім інформація розносилася за рахунками головної книги, узагальнювалася в оборотній відомості, на підставі якої складали баланс [3, с. 171].

Четвертий етап розвитку балансу пов'язаний з формуванням шкіл бухгалтерського обліку, які мали свій погляд на поняття «баланс», «рахунки» і «подвійний запис».

Так, серед французьких вчених слід назвати Ж. Саварі (1622–1690), який поділяв кінцевий баланс на інвентарний і конкурсний, та доводив необхідність застосування різних підходів до складання балансу залежно від потреб управління. Інвентарний передбачав оцінку за собівартістю, а конкурсний – за продажними цінами на день складання балансу.

Підтримуємо думку Кулик В. А., яка пропонує виокремлювати п'ять основних етапів розвитку бухгалтерського балансу, що ілюструють еволюцію даного поняття, набуття ним характерних ознак та властивостей, починаючи з балансу як економічної категорії та, закінчуючи балансом як елементом методу бухгалтерського обліку і формою фінансової звітності:

I етап – зародження балансу як економічної категорії;

II етап – зародження балансу як облікової категорії;

III етап – розвиток балансу у межах різних наукових напрямів;

IV етап – розвиток балансу у межах облікових концепцій;

У етап – уніфікація бухгалтерського балансу.

Отже, на початку свого існування бухгалтерський баланс використовувався виключно як контрольний обліковий прийом, проте його широке застосування у практичній діяльності викликало потребу в поглибленні наукових досліджень у цьому напрямі.

Список використаних інформаційних джерел

1. Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання / Т. П. Погорелова, О. Р. Сьоміна // *Агросвіт*. – 2017. – № 1. – С. 44–48.
2. Довбуш В. І. Баланс підприємства: історія виникнення, розвитку та становлення / В. І. Довбуш // *Незалежний аудитор*. – 2013. – № 6. – С. 52–59.
3. Василенко І. О. Історія формування балансу як форми фінансової звітності / І. О. Василенко, М. В. Єрмолаєва // *Економічні науки*. – 2012. – № 9. – С. 169–175.
4. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. А. Кулик. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – 186 с.

ПІДХОДИ НАУКОВЦІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ЗАРОБІТНА ПЛАТА»

Є. В. Запаря

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
магістрант*

Н. В. Прохар

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
к. е. н., доцент, науковий керівник*

Заробітна плата є основним доходом працюючого населення, а тому порядок її обчислення має бути простим та зрозумілим всім верствам населення. В Україні в сфері розрахунків з персоналом накопичились значні проблеми, а саме: тривалий час утримується низький рівень заробітної плати; існує її надмірна міжгалузєва диференціація; оплата праці в недостатній мірі пов'язана з продуктивністю праці та ефективністю виробництва.